

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli. in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejema za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik. izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLIII.

V Ljubljani, 10. vinotoka 1890.

List 41.

Smert in pogreb sv. Marte

spremljalo je, kakor nam poroča ustno sporočilo, posebno odlikovanje. Sostavo vseh teh dogodkov, katera ima zgodovinsko verjetnost, pa imamo še-le, odkar se je našel zgodovinski spis Rabana Mavra. Le-ta je bil naslednik sv. Bonifacija, kot opat v Fuldi in nadškof Mogunški, ter je mogel leta 809 zajemati še iz premnozih virov, kar se tiče življenja sv. Marte. Rokopis njegovega dela našel je protestant Cave v knjižici „Kolegija sv. Magdalene“ v Oxfordu, ter ga omenil v svoji angleški literarni zgodovini. Poseben častivec sv. Lazarja si je preskerbel prepis tega dela, katerega je objavil l. 1850 abé Migne v latinskem jeziku v Parizu. V tem delu nam sporoča opat Rabanus Maurus najpervo, kako se je bila naselila sv. Marta najpervo kot puščavnica v močvirji, kjer je prej prebival zmaj: kako so se ji pridružile pobožne device (podobno samostanskim naselbinam); kako je postal isti kraj zlasti srečen, in kako je ondi nastal osrednji samostan za vse bratovščine in zaveze, katere so delovale v smislu sv. Marte, ki je takrat pomagala terpečemu človeštvu in služila ondi Kristusu, kakor prej v Betaniji. Nazadnje pristavi Rabanus še sledeče:

1.) Po vseh provincijah Galije, zlasti pa po Vienski, Narbonski in pa po Akvitaniji se je bil razširil glas in duh dobrega mnjenja, kakor lepe vonjave polna polja, da je Gospod spreobrnil v samostanu na prejšnjem močvirji (krog katerega je nastalo mesto Taraskon) serca provensalskih prebivavcev k veri v Kristusa in k ljubezni do njegove služabnice, sv. Marte. Žnjo vred se je veselila in ji želela vspeh njena blažena sestra Marija Magdalena, katere ime je treba z največjim

spoštovanjem izgovarjati. Vareh in nadzornik nje-nega svetega in vzglednega življenja, nadškof Maksimin, je bil v sercu vnet, ko je videl to služabnico Kristusovo in žnjo govoril, ter je nalašč prišel iz svoje provincije Narbonske druge, v provincijo Viensko, v mesto Taraskon. Isti namen in ista volja, isto hrepenenje in ista želja pripeljala je v Taraskon ravno tisti dan in ravno tisto uro nadškofa Trofima iz mesta Arles-a, in duhovna Evtropija iz Orange-a. Nobeden ni vedel za prihod družega, in vendar so prišli ob istem času, ker jih je navdahnil Bog, kateri je vse ljubeznjivo vravnal.“ (Modr. 8, 1.). Sv. devica je vse s častjo sprejela, jim gostoljubno postregla, ter jih proseč pri sebi priderževala. Sedemnajsti dan meseca kaslev-a, katerega Rimci december zovejo, posvetili so hišo sv. Marte, katero je le-ta posvetila s svojim krepostnim in čednostnim življenjem, Gospodu Zveličarju v cerkev in samostan. Po posvečenji tega tempeljna obedovali so duhovni, in pri tem jim je stregla sv. Marta s svojo čudovito, navadno ljubeznivostjo. Mnogo jih je prišlo, da so se vdeležili. Ko je zmanjkalo vina, velela je svetnica zajeti vode iz studenca v imenu Jezusa Kristusa, in dati vsem pričujočim od tega piti. In ko so med jedjo duhovni okusili, videli so, da se je voda čudovito v vino spremenila. Duhovniki so nato sklenili, vsako leto obhajati spomin zaradi cerkvenega posvečevanja, in zaradi čudežnega spremenjenja vode v vino.

Ti cerkveni predstojniki so se naposled poslovili s sveto služabnico Kristusovo, priporočili se njenim svetim zaslugam in molitvam, dali in prejeli blagoslov, ter odšli. Sv. devica velela je pozdraviti svojo časti vredno sestro Marijo Magdaleno.

katero je treba pred vsem svetom slaviti, in je serčno prosila jo še enkrat pred smertjo obiskati.

V istem času pričelo se je v Akvitaniji grozovito preganjanje kristijanov. Premnogo kristijanov bilo je odgnanih v pregnanstvo, med njimi Frontin nadškof v Periguese-u, in Jurij iz Veliacum-a. Le-ti so bežali v Taraskon, k sv. Marti. V znamenje ljubezni jih je dobrotljivo sprejela (bilo je takrat že več prostora v samostanu), gostoljubno pogostila in sploh skerbela, da bi mogli častno pri njej prebivati, dokler bi jim bilo možno, verniti se nazaj v svoje škofije. Ko so končno hiteli nazaj v svoje domačije, poslovila se je Marta od njih poslednjikrat, in djala:

„O škof v Perigueuse-u, vedi, da se bodem čez leto in dan izselila iz tega smertnega telesa. Prosim te tedaj, da bi hotela priti tvoja svetost semkaj in me pokopati.“ Frontin ji je odvernili: „Spolnil bom tvojo prošnjo in prišel, ako Bog tako hoče in jaz še živim.“ Škofa sta se vernila v svojo domovino. Sveta Marta je zbrala svoje *) krog sebe, in naprej povedala, da bode prihodnje leto čas njene smerti. Nato se je vgledla na ubožno posteljo iz razne suhljadi in skoro celo to leto so jo mučile pekoče vročinske bolezni, kakor se čisti zlató z ognjem v lika.

2.) Ohranila pa je vender sv. Marija Magdalena boljši del, vdana višjemu premišljevanju, namreč Gospoda, katerega si je izvolila. Bivši s telesom še na zemlji, sprehajala se je v duhu že v nebeških višavah, in je vživala nepopisljivo sladkost kolikor je to mogoče svetnikom. Toda kdo bi soštel neštevilne vzdihne prijateljice Kristusove hrepenenče po njem, dasiravno je že na zemlji občevala z angelji? Kako goreče hrepenenje jo je moralo navdajati, ker je želela biti pri Kristusu, da bi ga mogla videti v Njegovem veličastvu, katerega je videla na zemlji ponižanega! In ko se je bližal čas, da bi bila njena duša rešena iz ječe umerjočega telesa, in je bila že na poti, združiti se z Gospodom, po katerem je tako hrepenela, prikazal se ji je Jezus Kristus sam, obdan z neštevilno množico angeljev, ter jo je ljubeznjivo in usmiljeno poklical v veličastvo nebeškega kraljestva. Prijateljica in učenka Gospodova preselila se je na oni svet 21. julija, med slavopetjem angeljev, kateri so posredovali občevanje med sv. Marto in Magdaleno, v njeni 33letni samoti.

*) Po sporočilu so tu razumeti device, katere so ž njo živele, kot postrežna občina od sv. Duhá. To v rimskem brevijariju ohranjeno sporočilo potrjuje basreliev v marmorju v Cerkvi sv. Marte. Predstavlja pa sv. Maksimina, ko izroča veliko število devic varstvu Matere Božje. Sv. Veronika iz Binaska je videla v prikazni množico devic v belih oblačilih slediti sv. Marto. Reklo se ji je, da so to device, živeče s sv. Marto za njenega življenja.

3.) Zato se je tudi zgodilo, da je nekedaj Gospodova služabnica, sv. Marta, pri Taraskonu, dasiravno na postelj, djala bi prikljena, se vender pečala s slavljenjem Bogá. In ko je premišljevala o nebeških rečeh, začudila se je, ko je videla, kakó so angelji nesli dušo njene sestre proti nebesom. *) Poklicala je one, kateri so ji stregli, povedala jim je, kar je videla, ter jih priganjala, naj ji voščijo srečo, in pa zaklicala: „O, z naj-večjo lepoto obdarovana sestra, kaj si z menoj storila? Zakaj me nisi obiskala, kakor si mi obljubila in sporočila? Brez mene se hočeš tedaj naseliti v objetji Gospoda Jezusa, kateri je toliko ljubil nas vse, kateri smo njega ljubili? Slediti ti hočem, kamor greš ti. Ti pa živi med tem svoje večno življenje, srečno in brez konca; spominjaj pa se tudi duše, katera vedno na-te misli!“

Ta prikazen jo je zelo razveselila, in sedaj je sveta devica še bolj kot prej želela umreti ter se zjediniti z Jezusom Kristusom. Nerada je ostala pri življenji, ker je morala pogrešati sestro in angelje, katere je videla. Z zavestjo, da bode tudi ona kmalu nastopila poslednje, potovanje opominjevala, učila in poterjevala je vernike. In ko se je to povsodi zvedelo, prišla je skupaj neštivilna množica vernikov. In ostali so krog nje, dokler je niso pokopali. Postavili so si okrog po gozdu šotore in povsodi so prižgali ognje.

(Dalje nasl.)

Marijino svetišče na Tersatu.

(Dalje.)

8. Kam se je preselila s. hiša — in zakaj?

Tersatski hrib je okoli 135 metrov nad morjem. Z juga je sterman, na severu stermovit, na zapadu stoji kakor pečina vzdolž Rečine, posebno odkar ga streljajo, da dobivajo prostora za nova poslopja, ker Lušak hitro napreduje. Najzložniši pot je z vzhoda, po katerem se more tudi z vozmi. Razun utrudnega pota po stopnicah je še nekaj potičev in stez. Ta stermost in nepristopnost ga je priporočala, da so nad osornim klancem Rečine postavili terdnjavo, ki je branila Reško in Lušaško ravnico. Še pred 200 leti je bil hrib lepo zaraščen z drevjem, imel je polja in travnike, štel do 60 ognjišč v lesenih hišah. Danes je to drugač. Les so posekali za brodeve. Dež je izpiral zemljo, veter jel je odnašal, hrib jel je kazati kamenita rebra, veter je postajal močnejši, zmajaval in podiral je prebivališča, in tako vidimo zdaj same čversto zidane hiše, ter čutimo silovito burjo, ki vse

*) Cerkvena zgodovina vé več tacih dogodb. Tako je videl sv. Anton, kako je šla duša sv. Pavla puščavnika v nebesa; sv. Benedikt, dušo sv. Školastike. Listina proglašenja sv. Petra Alkantarskega za svetnika spričuje, da ga je sv. Terezija videla dvigniti se proti nebesom, dasiravno je bila daleč proč od kraja, kjer je svetnik izdihnil. Tudi se ji je večkrat prikazal v molitvi, obdan od nepopisne bliščobe in veličastja.

odnaša, kar ni dobro priterjenega. Edino dobro od nje je, da obnebe čisti — ali preveč tudi ni prijetno. Svoje dni je bilo najti na hribu tudi zdravilnih zeli. — Na tem hribu je počival s. Frančišek Asiški, in spečemer je bilo razodeto — že več let popredi — da bo simkaje prišla s. hiša Marijina *). Danes ne vidiš vojakov, pač pa pobožnih romarjev; ne slišiš pokanja topov, a zato odmeva sveta pesem in glas zvonov. Namestu babatega kričanja gosposkinih oskerbnikov in ubojnega velevarja zapovednikov posadke, vzdigajo se zdaj proti nebu vroči zdihljeji mornarjev in drugih terpinov.

Naposled se nam vriva vprašanje, kako je to, da ravno ta hrib Tersaški je bil poslavljen s prihodom s. hiše Marijine in ne drugi? Neki pobožen redovnik *) iz 17. stol. pravi: zato, da se more videti z morja in s kopnega in sicer, naj jo po morju brodeči in po kopnem hodeči — njo, ki je morska zemeljska kraljica — na pomoč kličejo in potrebne milosti dobivajo.

To je res. Kolikor je človeku dovoljeno umevati Božje naredbe, pokazali bi na ta razlog. Noben narod pred zapriseženim sovražnikom sv. vere Sina Marijinega ni imel toliko terpeti na imetju, na časti na življenju, ko slovenski in hervaški. Brez natezanja vseh dušnih in telesnih moči slovenskega naroda sploh — mislimo na Dunaji Sobjeskega, kjer je 30.000 kerščanskih vojakov razperšilo 7krat več divjega Turka — lesketal bi se polumesec tje do Rajne. Ni li morda hotela Mati Božja Slovencu in Hervatu, stoletnima mučenikoma za vero Božjo pokazati svojo naklonjenost, izkazati prav posebno milost, očitno razodeti naj imajo le zaupanje vanjo? Kdo bi mogel to naravnost zanikati?

9. Kako je bila s. hiša prenesena.

„Pri Bogu ni nič nemogoče“, rekel je nadangel Gabriel Devici v Nazaretu. Božji poti niso naši, misli njegove ne naše, sklepi njegovi so neizvedljivi — ljudem slabega in omračenega uma. Bog, ki je prirodi vstvaril zakone, ali jih ne more premeniti, kakor more slikar napraviti sliko, kakoršno hoče, ako ima potrebne zmožnosti? Ko bi hoteli vse vedeti in razumeti, kar Bog dela in kako, imeti bi morali um kakor največji angeli, kakor Bog. To pa ni, ker smo grešne stvari. Zato moramo takim verjeti, ki vedó, kakor veruje otrok starišem, šolar učitelju. Ta je sveta Cerkev, opirajoča se na s. pismo. Bog je stvaril vesoljni svet, on je toraj vesoljnega sveta vladar in kralj. Tega pa ne dela sam, ampak po služabnikih. Zato si je vstvaril angelov devetero versto, služočih in veseljstv upravljajočih duhov. Tako je Bog razodel, tako pravi s. Cerkev. Ni jih poklical iz nič, kakor bi vladati sam ne mogel ali ne hotel; imeti jih je hotel, da njih številnost lepota in popolnost razodeva njegovo vsemogočnost, njegovo lepoto, njegovo véličanstvo. Hočemo li bitje angelov dokazovati? To bi bilo nepotrebno in preveč. Dober kristjan veruje, brezverec pa nalašč miži pred lučjo resnice, ker je v sercu hudoben. Skoro na vsaki strani si pisma govori sveti Duh o angelih, kaj so delali. Ko sta Adam in Eva poslušala hudobnega angela, postala sta velika nesrečneža, morala bežati iz raja,

postavil je Bog angela pred vrata, da jima z mečem brani vhod. Angela sta prišla po pravičnega Lota, da ga rešita iz hudobnega mesta, ktero je imela zadeti grozna, toda zaslužana nesreča. Pobožni očak Jakob je v spanju videl, kako hodijo angeli iz neba na zemljo, noseči milosti in dobrote od Boga, pred Boga pa molitve in prošnje od ljudi. Na zapoved Božjo je angel pomoril vse pervence mališkim Egipčanom, ker so se ustavljali volji Božji, izrečeni po Mojzesu, da naj izpusté ljudstvo izraelsko. One tri mladeniče, ki so stali v pregrozno zakurjeni peči, ker niso hoteli moliti kraljevega kipa, je varoval angel, da se jim niti las ni osmodil, pač pa je sežgal hlapce, ki so jih vanjo metale. Daniel je bil veržen v jamo med sedem levov, pa angel Gospodov je zverim gobce zaklenil, da je Daniel ostal živ in nepoškodovan. Habakuka preroka je zgrabil angel, ter ga v trenutku prestavil iz Judeje daleč v Babilon. Nadangel Gabriel je razodel Zahariju čudo, ktero bo storil Bog z njegovo ženo, isti angel ga je kaznil z némostjo, ker ni hotel verjeti. Isti nadangel Gabriel je oznanil tudi Mariji, da bo nadnaravno spočela in rodila, t. j., da bo Devica in Mati obenem, in ker je to verjela, blagrovala jo je teta Elizabeta. Angel je pastirjem povedal, da je rojen Mesija sveta. Pri jaslih najdejo pastirji trume angelov, ki so prepevali slavo Bogu in mir ljudem. Angel se prikaže Jožefu spijočemu, naj beži pred Herodom, ki išče Dete umoriti, ne moliti; isti se mu prikaže, naj se verne, ker je kralja konec. Ko se je bil Jezus dopostil v puščavi 40 dni in 40 noči, in satan ga skušal, pristopili so angeli in stregli so mu. Na Oljski gori je angel poterdil in potolažil v smertnih bridkosti zdihujočega Zveličarja. Magdalena je videla v grobu dva angela. Angel je rešil apostole, zaperte v ječo. — Vse to vemo iz s. pisma; koliko pa vemo iz življenja svetnikov in svetnic božjih, tega tukaj navajati ne moremo. Omenimo le, da telo s. Katarine so angeli prenesli na goro Sinaj *). Valerijan je videl s. Cecilijo, da z angelom moli **). Tako stoji v molitveniku s. katoliške Cerkve (breviarium, časoslov), ki ga Cerkev v roke daje vsakemu duhovnu, kapelanu kakor papežu. Res je, da v njem ni vse ko razglašena verska resnica, t. j. pod kaznijo izobčenja; vendar pameten človek in dober kristjan verno jemlje in pobožno veruje, kar ima in veruje in uči katoliška Cerkev, ktero vodi sveti Duh. Vsakdanja skušnja uči, da čutimo vplivanje in delovanje nevidnih duhov, dobrih in hudobnih. Morda si rekel že sam po minuli nevarnosti: „Sam angel varih me je rešil!“ (Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Od gorenjske strani. 26. septembra (Odperto pismo našim čč. gg. pisateljem duhovskega stanu.) Prav lepo, ginljivo in spodbudno je pisal častiti neimenovan gospod v „Danici“ lista 36. in 38. (po pomoti 39.) o češenji Žalostne Matere Božje III. nedeljo v mesecu septembru, ki je posvečena, kakor sploh ves imenovani mesec, Njej v posebno čast.

*) Glavinić: Manus Christi, p. 349.

*) Glavinić: Czvit, 85.

*) 24 nov. Brev. Or. Deus, qui ... in summitate montis Sinai ... per sanctos angelos tuos corpus beatae Catharinae virg. et. mart. tuae mirabiliter collocasti. etc. — Isto berivo VI. cuius corpus ab angelis ... — **) 22. nov. berivo IV. V. VI.

gorečim Marijinim častilcem je to pač že zdavno znano; pomilovaje pa moramo spoznati, da so nas drugi narodi v češnji Žalostne Matere Božje skozi ves mesec september že zelo prehiteli. Kakor za sprelepi Marijin šmarnični mesec maj, za sv. Jožefa mesec sušec, in za mesec november posvečen spominu ubogih duš v vicah (kar imamo, hvala Bogu in marljivim našim prepoštovanim gg. pisateljem, tudi že mi), imajo oni tudi že nalaš za mesec september žalostni Materi Božji v čast spisane knjige, kar Njeno slavljenje močno pospešuje. Naš čas je pač pravcati „čas pisarjenja“; kdor bi hotel vse prebrati, kar se naše dni vse spiše (bodi si tudi le to, kar je dobrega), naj bi se ne dotaknil nikdar nobenega drugega dela, tudi jesti in spati bi ne uterpel, pa še bi ne bil kos svojemu poslu. Naj bi si vzela toraj kaki častit gosp. pisatelj tudi čas, da spiše za naš narod knjigo v čast Žalostne Matere Božje za mesec september. Ako bi se n. pr. ponudil ta izdelek slavni družbi sv. Mohora, — kar bi bilo močno želeli, — da bi ga ona izdala za svoje ude: kako ogromno bi se kar hipoma pomnožilo po vsem Slovenskem in sploh povsod, kamor pridejo društvene knjige, češčenje Žalostne Matere Božje, kraljice mučenikov. Iz dna serca želimo, naj bi se ne prezerla ta pohlevni nasvet, tisočere zahvale bi bil brez dvoma zagotovljen dotični gosp. pisalec, ter svest bi si smel biti, da je za povikšanje Marijinega češenja v mesecu septembru neizrečeno veliko storil. Bog daj in Marija, da bi padle te besede na rodovitna tla! Le nikar ne pozabimo:

Vse, kar duša naša v čast Marijno bo storila,
Bo stotero Ona milostno nam povernila!

—k.

Novo pokopališče blagoslovljeno v Gorjah 18. avgusta. v Gradu 31. avgusta. Človeško telo je tudi po smrti še častitljivo. Dasiravno je enako živalskemu — podverženo razpadu in gnjilobi, smradu in trohobi, se vendar cela naša natura temu upira, da bi se mrtvo naše telo zagreblo kje na pašniku kakor tam kakšna merhovina. Tega ne, ampak ravno nasprotno. Od nekdanj, od kar biva človeški rod na zemlji, so pri vseh ljudstvih, tudi pri najbolj sirovih in popolnoma paganskih svoje merlice z večjo ali manjšo častjo pokopavali. Za to terditev imamo namreč toliko in tako velikih dokazov in sporočil, kakor skoraj za nobeno drugo ne. Prašam, kaj so velikanske piramide egiptovske družega, kakor dokaz spoštovanja, ktero so starodavni Egipčanje imeli do svojih umerlih? Kaj so še zdaj ohranjeni indiški, gerški in rimljanski mavzoleji družega kakor spominiki njihovih slavnih oseb? In mnogi ravno v našem času izkopani paganski grobovi z njih ostanki, ali ne pričajo zadostno, kako so merlice z največjo skerbjo in častjo pokopavali? Kako ginljivo je tudi brati v sv. pismu stare zaveze, kako so skerbili že stari očaki za častitljiv pogreb sebi in drugim! —

Zdaj pa vzemimo kerščansko ljudstvo. Ali bi se edino ono, ki ima od človeške nature in nje prihodnjega namena najboljše, ker razodete zaumene, ali bi edino ono ne znalo, ali ne hotlo spodobno in častitljivo ravnati s svojimi merlici? Namesto odgovora se lahko sklicujemo na nekdanje katacombe, ki niso družega kod velikanska podzemeljska pokopališča prvih kristjanov! In ko je kerščanstvo tako

rekoč izpod zemlje na dan zlezlo in prostost in pravico zadobilo, kako lepa grobišča so povsod nastala in koliko umetnih grobnih spominkov je zrastle, ktere še zdaj občudujemo. — Vse te naprave starega in novega časa nam glasno oznanjuje veliko resnico, ktero je stvarnik zasadi v človeško serce, da je človeška duša neumrjoča in da je zato tudi telo, v kterem je ta duša stanovala, časti vredno in da se toraj mora ž njim tudi po smrti častitljivo ravnati! In dasi so pogani na grobeh z raznimi znamenji skazovali svojo ljubezen do ljubih ranjcih in pa upanje zopetnega snidenja, — vendar nobeno znamenje ne doseže in ne preseže znamenja našega odrešenja: sv. križa, ki se sveti na vsakem kerščanskem pokopališču, in na posameznih grobovih, ter oznanjuje tolaživne besede Križanega: Jest sem vstajenje in življenje; kdor v me veruje, ne bo umerl, in če tudi umerje — bo živel vekomaj! (Jan. 11, 25.)

Zatoraj je zares dobro in veselo znamenje, kjer za farno pokopališče verlo skerbé in grobove svojih ranjcih kolikor mogoče kinčajo in lepo ohranijo! To je znamenje, da je v takem kraju še vera doma; in se bomo malokdaj motili, če hočemo na vernost kakega ljudstva sklepati, da pogledamo najpoprej njih cerkev in potem pokopališče! Ako je to oboje dobro, potem ljudstvo ni slabo!

Po tem nekoliko daljšem vvodu naj popišem, kako je bilo letošnje poletje novo pokopališče v Gorjah in v Gradu dodelano in blagoslovljeno. Take reči so namreč kolikor toliko ne samo za dotične kraje ampak tudi za širji kroge važne in je dobro, da se v „Danici“, kot cerkvenem časniku, ohranijo v spomin tudi znanem.

Ne kakor da bili pokopališči v Gorjah in v Gradu zanemarjeni ali zapuščeni; ali potreba je na obeh krajih zahtevala novega, oziroma razširjenega pokopališča.

V Gorjah obdaja pokopališče na vsih krajih farno cerkev in je bilo že v prejšnjih časih parkrat pridelano. Ali kljub temu je bilo vendar še premajhino in gotovo bi bila gosposka prav kmalo na to tiščala, da naj se pokopališče prestavi od cerkve proč in vun kam na kakšno snožet ali njivo. To pa bi ne bilo prijetno ne za duhovščino, ki bi morala morebiti daleč hoditi, ne za farane, ki gredoč v cerkev lahko velikokrat grobe svojih ranjcih obišejo, kar bi sicer ne mogli tako pogostokrat. *) Zatoraj je bilo letošnje pomlad sklenjeno, da se pokopališče razširi in sicer, ker se drugod ni moglo, proti farovžu, za kar je gosp. župnik proti primernemu odškodovanju odstopil potrebnega prostora od farovžkega verta.

Se ve, da taka dela dajo mnogo truda in stroškov, ali dobra volja vse premaga. Treba je bilo veliko kopati in kakih 14 dni tudi streljati velikansko skalo ki je tičala v tleh. Ves tako pridobljeni prostor je bil potem z ličnim zidom obdan, stara mertvašnica, ki je razgled proti cerkvi zelo kazila, je bila po dolgem obrnjena in vzdignjena, in zdaj to tako razširjeno pokopališče z novim farovškim vertom vso okolico med farovžem, cerkvijo in šolo tako prijazno

*) Tudi sploh kerščanski občutek zahteva, da naj mrtvi kolikor je le moč ostanejo pri materi cerkvi, in tisto tiščenje posvetnjakov: da le proč, le daleč proč od živih z merlici, češ, da mertvaško puhtenje je nevarno zdravju, se je tudi po nazorih svetnih učenjakov skazalo prazno in nečimurno.

in kusno dela, da se vsakemu, domačinu ali tujcu, na prvi pogled prikupi.

Blagoslovljenje tega razširjenega pokopališča je bilo določeno na 18. dan avgusta popoldne. Blagoslovil ga je preč. g. kanonik Klun, nekdanji gorjanski kapelan, spremljan od 10 svojih duhovnih tovarišev, ki so se ta dan tukaj zbrali k 25letnici svojega mašništva. V ta namen je bilo novo pokopališče krasno okinčano; mejo med novim in starim pokopališčem kazali so pogosti mlaji, zvezani z dolgim vencem. Pri obojnih novih vratih na pokopališče so kazali primerni napisi namen tega prostora in cerkvene slovesnosti. Na enem napisu je stalo zapisano: „Gorjancev — poslednji dom!“ na drugem: „Njiva božja — žetve čaka; zopet na tretjem: Milost živim — pokoj mrtvim! Blagoslov veršil se je po obredih, za tako slovesnost predpisanih. Le škoda, da zavoljo lepega vremena in silnega dela na polji ni moglo veliko ljudstva skupaj priti, zatoraj je bila tudi pridiga, za ta dan namenjena, na nedeljo potem preložena.

V tej pridigi je domači g. župnik odgovarjal na sledeča vprašanja: 1. Zakaj se novo pokopališče blagoslavlja, in kako? (Drobt. I. 53. str. 20. i. d.) 2. Kakšna je setev na to njivo in kakšna da bo žetev? 3. Kterim gre cerkveni pogreb, in kterim se mora odreči (poseben prostor za brez kersta umerle otroke in odraščene, kterim se mora cerkveni pokop odreči); in kaj smo blagosl pokopališču dolžni? —

Med drugim je bilo posebno to povedano, kako se mora novo pokopališče po vsem obsegu z obilno blagoslovljeno vodo pokropiti, ne samo, da se s tem tako rekoč vsa nesnaga odpravi, ki bi se morebiti te persti še držala, ampak tudi v spomin, da bi trupla teh, kteri bodo v tej zemlji počivali, bila kolikor mogoče prosta vsake nečistosti, ali vsaj, da bi bila z resnično pokoro očiščena in oprana. Ker bo to pokopališče le za katoličane, ki so živeli v zvezi s sv. Cerkvijo, ali vsaj umerli z znamenji vere, je lahko umeti, da cerkev častni pogreb in prostor na blagoslovljenem pokopališču odrekuje tistim, ki niso z njo imeli nikake zveze ne v življenji, in še manj v smrti (tedaj nevercem, nekerščenim, judom, maho-medanom, izobčenim, brez kersta umerlim otrokom, za ktere je vendar zavoljo častitljivosti človeške nature poseben od drugih odločen prostor odmerjen znotraj pokopališnega zidu.) — Enako bi se moral cerkveni pogreb tudi odreči tistim, ki so očitno v smertnem grehu umerli brez kakega znamenja vere in kesanja. In res že naša natura sama in pamet zahteva, da se častitljivost pokopališča varuje s tem, da se ne pokopujejo brez razložka vsi enako. Kdor je, postavim, kakor živina živel, ali posebno, kdor je kakor tam živina v dvoboju, v premišljenem samomoru, v pretepu, v nečistosti, v pijanosti, ali v drugem očitnem grehu umerl, naj bi se tudi pokopal kakor živina, ne pa kakor pobožen veren kristjan! Kaj pa, da je težavno vselej natanko zadolženje tega ali unega določiti, in cerkev, dobra mati, se raji na milejši stran nagiblje in kolikor mogoče to zadnjo čast tudi še tistim skaže, od kterih se le dvomi nad njih vrednostjo; to posebno tistim, ki niso veliko nočne spovedi opravili in tudi na zadnje nič prevideni niso bili. —

Kar posebno spoštovanje do pokopališča zadeva, je bilo tudi vsim naročeno, da naj se vedno

spodobno zaderže na tem blagoslovljenem kraju, in tudi kadar memo gredó, naj ne vriskajo, naj ne pokajo z bičem, ampak naj tiho molijo psalm „Iz globočine“, ali pa vsaj en Očenaš za verne mrtve s sklepom: „Bog jim daj večni mir in pokoj; večna luč najjim sveti! Naj v miru počivajo! Amen!“

(Konec nasl.)

Terst. Družba S. Križa je 15. sept. obhajala svojo obletnico v stolnici sv. Justa. Pristopilo je v to blago društvo do zdaj 361 duhovnov, kterih je umerlo že 157. (Znano je, da vsaki živih za vsacega umerlih opravi celi „Officium defunctorum“ in eno sv. mašo.) In ker so nekteri iz društva odstopili, je zdaj živih družbenikov še 183 (nekteri tudi iz Kranjskega.) Umerlo jih je preteklo leto 12, pristopili so trije novi. Od začetka te družbe se je dozdej opravilo 22,368 svetih maš za umerle sobrate, to je za vsacega sobrata 3,239, za vse brate skupaj pa 3.226.

Naj ljubši reč.

Leta 1850. šel je v Louisvillu (r. Luivilu) v severni Ameriki belo nedeljo nek mož k svetemu Obhajilu. Ta mož čeravno katoličan, že 18 let ni bil v nobeni cerkvi, še manj pa da bi se bil pokazal pri mizi Gospodovi. Mestni prebivavci poznali so njegovo jezo zoper sv. vero. Kaj neki ga je bilo peljalo k Jezusu? — Njegov 12letni sin bil je k sv. Obhajilu pripravljen; sobota se je približala, kateri dan je dobri deček svojo pokoro opravil. Velika ta milost napolnila je dečkovo serce z nebeškim veseljem, in rad je govoril, kako je srečen. To je omečilo serce terdega očeta in po južini dejal je k svojemu sinu: „Danes si lahko kaj izprosiš; dam ti, kar ti je drago.“ Deček nekoliko pomolči — nato z detinsko ljubeznijo reče: „Oče, naj ljubše bi mi bilo, ko bi šli jutri z menoj k sv. Obhajilu... Kakor bi bil Gospod Bog sam to rekel, kakor je nekđaj govoril Savlu, tako je bil do zdaj terdi oče osupnjen in pretresen; kar zjokal se je. Uro pozneje videli so ga v samostanu klečati pred spovednikom. Spovedoval se je dolgo; ali ko se je domú vernil, videl se mu je na veselem obrazu sveti mir, kateri se mu je pogrešal že dolgo časa v njegovi duši.

Drugo jutro videli so ga iti na strani svojega dvakrat srečnega sina k sv. Obhajilu; najljubša reč se je spolnila dečku. Oče je bil od zdaj naprej eden najbolj gorečih kristijanov. Po njegovem sinčku ga je Bog otel. — Ljubi bralec, ako je v tvoji rodovini kak človek, kateri kakor tukaj omenjeni mož ne živi kerščansko, cerkve in sv. zakramentov ne spoštuje, ne prejema ss. zakramentov, spominjaj se ga v molitvi in pri svojih ss. obhajilih; morebiti ga tudi ti pridobiš za Boga in za nebesa. Kolikor bolj goreče bodo tvoje molitve in kolikor bolj vredna tvoja obhajila, tembolj smeš upati, da boš njegovo dušo rešil. (Kath. Mssbl. in Dölm.)

Pesem roženkranska I.

1.

Presrečna si župnija:
Lep venček ti cveti,

Zaliva ga Marija,
Z altarja nam diši.

Marija ljubeznjiva!
Tvoj rožni venec naj
Na Sercu nam počiva,
Nas spremi v sveti raj.

2.

Marija roženkranska,
Se zdaj približaš nam;
Čutila daš kerščanska,
Užigaš božji plam.

3.

Ti kažeš nam premilo
Nebeško stezo zdaj;
Presladko je vabilo,
Je nadzemeljski slaj.

4.

tvoj venček nam ponujaš,
Da čisti bodedo;
Spokornike ž njim zbujaš,
Da greh zaveržejo.

5.

Mi tukaj vse pustimo,
Ko nas pokliče Bog,
Seboj le kinč dobimo,
Še venček okolj rok.

6.

V pregrozni smertni sili
Sovražnik bo pregnan,
Če radi ga molili
Zdaj bomo vsaki dan.

* * *

7.

Nas zberi, ljuba mati!
Častivce svoje vse
Tamgor na rajski trati,
Kjer večni venec je.

Simon Gaberc.

Pesem roženkranska II.

1.

Gabriel v nebeški slavi
Pride v mesto Nazaret,
In Devici čisti pravi:
„Naj Sin Božji bo spočet.“

O Marija roženkranska!
Prosi, prosi ti vsak čas,
Da hudobna moč satanska
Ne premaga nikdar nas.

2.

Ti Marija si spočela
Boga Sina v čistosti,
In si meni oskerbela
Sveti dar ponižnosti.

3.

Svoji teti pomagati,
Mati, čez gore hitiš,

Vsem ljubezen skazovati
Me Devica ti učiš.

4.

Ti si v štalici rodila
Kralja zemlje in nebes;
Ako za me boš prosila,
V duhu bodem čist zares.

5.

Vsa pokorna po postavi
V tempelj šla si darovat;
Daj mi, da v ljubezni pravi
Te posnemam vsakikrat.

6.

Si v svetišču Božja Mati
Našla Sina ljubega;
Hočem tudi jaz iskati,
Da ga najdem — Jezusa.

7.

Kri potil si Jezus za-me,
Za pregrehe in dolgé;
Žalost naj se v meni vname,
In prešine mi sercé.

8.

Hudih, ostrih šib tepenje
Za me bičan si terpel;
Da bi trupla pokorjenje
V skerbi tudi jaz imel.

9.

S ternjem kronan hočeš biti,
Kralj nebes zasramovan;
Samoljubje zamoriti,
Rad si ti zaničevan.

10.

Moje grehe mi odvzeti,
Nese Jezus Križ voljnó;
Križ pokore čem zadeti
In nositi ga serčno.

11.

Jezus, s smertjo tam na križu
Si nebesa mi odperl;
Spomni se me v paradižu,
Daj, da grehu bom odmerl.

12.

Jezus, ti si vstal resnično,
Zmagal peklo, greh in smert;
Vstal v življenje bom pravično
S tvojo milostjo podpert.

13.

Jezus moj je šel v nebesa,
Na desnici tam živi;
Proč sladnosti vse telesa,
Gor naj duša hrepeni!

14.

Družbi svojih zapuščeni
Dal si Duha Svetega,
Njega pošlji tudi meni,
Naj sercé mi čisto da.

15.

Jezus, z dušo in s telesom
K sebi si Marijo vzel;
Vodi varno me k nebesom,
Da bom ž njo ti slavo pel.

16.

Jezus je Marijo srečno
Kronal s slavo in častjo;
Da jaz grem v nebo na večno,
Ona mi sprosila bo.

Razgled po svetu.

V Pariz se je vernil iz srednje Afrike misijonski škof Livinhak in prišel je na protisužniški shod. Hvalil je Ugando, kjer on misijonari, da bode pozneje eno naj bogatejših angleških posestev. Že je ondi 10,000 kristjanov. Zamurci so čversti kmetovavci in misijoni tam prav dobro vspešujejo. Teržtvo s sužnji bode polagoma nehalo, in sicer zarad pomanjkanja sužnjev. Po 30,000 na leto so jih poprej vlačili iz Ugande, zdaj pa le še po kako stotino. — Na omejnjeni protisužniški shod v Pariz so prišli zastopniki protisužniških društev iz Nemčije, Avstrije in Belgije. V nedeljo, 21. sept., je kardinal Lavigerie pričel zbovanje z navdušenim nagovorom. Rekel je: Križarska vojska za odpravo suženjstva je začeta od papeža Leona XIII. Sužnjosti nočejo kar neutegoma ztreti, ker veliko sužnjev bi moralo lakote pomreti; neutegoma zatreti pa je treba lov na ljudi. Dokončno odpravljenje sužnjosti se mora goditi od stopinje do stopinje.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec oktober (vinotok)

a) Glavni nameni:

**Cerkev v Avstraliji in po otocih ob svetnega
vélikega morja.**

(Spis poterjen in blagoslovljen od sv. Očeta Leona XIII
prihodnjič.)

b) Posebni nameni: *)

1. S. Remigij. Ta in vsak dan mesca vse naznanjene pa ne še zaznamovane, ali nenadne zadeve. Božji blagoslov v začetku šolskega leta.

2. S. Leodegar. Deržavniki. Serčnost in stanovitnost v boju za dobro reč. Pomoč zoper neko pohujšanje.

3. S. Evald. Kerščanska ljubezen do domovine in do domačega ljudstva. Vestfalsko. ohranjenje. življenja in zdravja iskreno ljubljemu otroku. Nesrečen duhoven.

4. S. Frančišek Asiški. Redovi tega svetnika. Cesar avstrijski. Pospešitelji molitvenega apostoljstva. Duhovsko semenišče.

*) Op. Po naključji so zadnjič ti nameni zastali; zamorejo se nadomestiti, ako se po dva dneva skup vzameta. Vr.

5. Praznik sv. rožnega venca. Zaupanje na priprošnje Marije. D. Sv. oče papež. Mlade deklice, ki so zapuščene in v nevarnosti.

6. S. Marija Frančiška od 5 svetih ran. Pobožnost k svetim ranam in ljubezen do terpljenja. Tretji red sv. Frančiška. Duhovni in obhajanci.

7. S. Justina. Redovna društva, ki so v posebni zvezi z molitvenim apostoljstvom. Razne zadeve glede poklica. Pomoč v otožnosti in obupu.

8. S. Birgita. Dansko, Švedsko in Norveško. Kerščanske materinske družbe. Veliko vdov in sirot.

9. S. Dijonizij. Romanska ljudstva. Važne volitve. Duša, ki je v veliki nevarnosti. Hudobni sinovi in hčere.

10. S. Frančišek Borgijan. Misel na poslednje reči. Družba Jezusova, zlasti v Braziliji. Duhovne vaje in ljudski misijoni in njihovi voditelji.

11. S. Brunon. Nadškotija Kolinska. Pritržne skerb. škofovskega poklica. Veliko zadé v duhovnem pastirstvu. Milost spreobrnjenja za mnoge.

12. S. Maksimiljan. Nižje Bavarsko in Gorenje Avstrijsko. Po krivem preganjanju in obsojeni. Mnogo dijakov.

13. S. Edvard. Spreobrnjenje Anglije. Visoko spoštovanje devišstva. Prednik nekega reda in njegovi podložni.

14. S. Bukard. Nadškotija Bamberška. Moč in stanovitnost nasproti derznosti brezbožnikov. Veliko poslov.

15. S. Terezija. Karmelitarški red. Pospešitelji molitvenega apostoljstva. Terezijanska molitvena družba.

16. S. Gal. Južna Nemčija in Švica. Šolsko vprašanje. Veliko učiteljev in učiteljic in posebno njihove zadeve.

17. Smertni dan zveličavne Margarete. S. Hedviga. Povzdignjenje zveličavne Margarete med svetnice. Sestre sv. Hedvige.

18. S. Lukež. Kerščanska umetnost. Veliko bolnih in sicer na telesu terpečih. Zdravniki. Nesrečne družine. Mnogo zaročenih in poročenih.

19. Obletnica posvečenja vsih cerkvá. S. Peter Alkantarski. Gorečnost za hišo Božjo. Zidanje in obnovenje cerkvá. Olvernjenje plesov in omejevanje nezmernih veselje.

20. S. Vital. Nadškotija Solnograška. Edinost v boju za dobro. Vzgoja katoliškega učenjanskega stanu.

(Konec nasl.)

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomere, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Mati dveh majhnih otrok prosi bralce „Zgodn. Danice“, da bi se v molitvi spominjali in prosili Device Marijo in sv. Antona Pad., da bi ji ta dva sprosila zdravje pri ljubem Bogu.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Za presvitlega cesarja god so preteklo soboto gosp. knez in škof ob 10ih imeli veliko pontifikalno sv. mašo v pričo načelnikov železskih vradnij in družega občinstva. Šolska mladina je imela sv. mašo ob določenih urah.

Mesec vinotok (okt.). Pervega tekočega mesca se je zopet pričelo rožnovensko opravilo. Sv. Oče podelé popolnoma odpustek za roženkransko nedeljo ali za osmino vsim, ki prejmejo ss. zakramente; tako tudi vsakem, kateri saj desetkrat v tem mesecu opravi cerkveno pobožnost (ali tudi doma, če iz veljavnega vzroka ne more tega storiti v cerkvi. Vsakikrat tudi dobi sedem let in 7 štiridesetni odpustka, kadar koli kdo opravi to pobožnost v cerkvi, ali pa iz veljavnega vzroka doma. V ta namen se mora moliti: a) tretji del rožnovenca; b) litanije lavretanske, in c) molitev na čast sv. Jožefu, kakor druge leta. — Neizrečeno veliko molitve, se zgodi po vsem svetu. Bog usliši toliko prošenj za preganjanja sv. Cerkve, za mir itd.!

Gosp. Jakob Mihelič, bogoslovec 3. leta, doma iz Kroke, prav dober in pobožen mladeneč, je pretekli petek 3. t. m., po dolgem bolehanju za terganjem večkrat previden s svetimi zakramenti, mirno zaspal v Gospodu. Imel je v nedeljo popoldne o 1/2 5ih prav lep spreved, katerega je vodil milg. prelat in semeniški vodja dr. J. Kulavic. Spremili so ga gg. bogoslovci, alojzijanci, deklice iz sirotišnice, več drugih gospodov in mnogo častitega občinstva.

Zgodaj te, o lepa duša,
Angelj peljal je od tod;
Mirno krije naj te ruša,
Dělež bodi tvoj Gospod!
Smo imeli vsi te radi,
Koperni duh za tebo,
Pričakuje v sladki nadi,
Da se zopet vidimo.

Na roženkransko nedeljo je bilo sklenjeno letošnje romanje na Svetih Višarjih. V 140 dneh je to božjo pot obiskalo 50.000—60.000 ljudi, in čez 24.400 jih je bilo obhajanih, ss. maš opravljenih 534. Posebno ginljivo je popoldne, ko se vzame z oltarja čudodelna podoba Marije D. in se daje romarjem poljubovati. — Največ romarjev prihaja s Kranjskega, potem z Goriškega.

V Strugah sta čč. oo. Doljak in Kos od 16. 23. sept. obhajala z ljudmi sv. misijon. — Tudi v tem kraju je huda suša, ker že več mescev ni bilo dežja in ljudje morajo že več tednov hoditi celo uro daleč po vodo. —

Sloveči kardinal dr. Jož. Hergenröther je 5. t. m. umrl v samostanu Mehreravu, blizu Bregence. R. I. P.

Okrožnica S. Očeta Leona XIII od 10. prosenca 1890; O dolžnostih katoličanov, poslovenjena, v ličnem zavitku, se bo dobivala v kratkem v „katoliški bukvarni.“ Ako bo kaj dobička, dobi ga dijaška miza.

Duhovskih poskušanj za samostalne službe so se vdeležili čč. gg.: Jan. Kunaver, Ant. Lesjak, n Jan. Šega.

V Sorici. Zopet požar v spodnjih Danjah! Pretekli petek je v naglici 8 gospodarjem pogorelo vse imetje — tudi več prešičev! Rešili niso skoraj nič, nekteri le to, kar so imeli na sebi. Revščina je velika, zlasti ker ti so bili tudi že pred 10 leti pogoreli in so se že takrat močno zadolžili. Nekteri nimajo upanja, da bi še mogli poslopja postaviti. Razun dveh so bili zavarovani, pa za majhne svote. Župnijski vrad v Sorici (P. Železniki) prosi pomoči pri usmiljenih ljudéh, sl. vredništva pa za posredovanje.

Na Portugalském prekucubi hudo rujejo, da bi kraljevo vlado prekucnili in republiko oklicali.

V knezoškofsko semenišče v Mariboru so sprejeti. Pervo leto gg.: — Ivan Čemažar, iz Selc na Kranjskem; Ivan Gorišek iz Zatičine na Kranjskem; Jož. Janžekovič, iz Polenšaka; Alojzij Kokalj, iz Javorji na Kranjskem; Fortunat Končan, iz Žalca; Adolf Kovačič, od sv. Jakoba v Rožni dolini na Koroškem; Ferd Kralj, od sv. Marjete pod Tujem; Jož. Merko, od Velike nedelje; Ivan Novoselec, z Brežic; Matej Osenjak od sv. Lorenca; Mart. Pirtošek, od sv. Martina na Raki Karol Preskar, s Polja; Fr. Ramovš, iz Smlednika na Kranjskem; Lor. Šlamberger, iz Hajdinja pri Ptuji; Mih. Šket, od S. Križa pri Slatini; Ernest Terstenjak, od sv. Barbare pri Vurm.; Ljudovit Verbnjak, od sv. Miklavža blizu Ljutom; Anton Brzovnik iz Konjic; Kaspar Zeruko, od S. Križa nad Marib.; v 4leto g. Viktor Weixsler, iz Slovenskega gradca.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: Č. g. župnik Avg. Turk 3 gld. — Iz hvaležnosti nekdo 2 gld. — Prijatelj zlatomašnik 1 gld. — Prijatelj župnik 3 gld. — Č. g. župnik Jan. Molj 5 gld. — Prečast. g. župnik Al. Košir 2 gld. — Čast. g. župnik A. Jamšek 5 gld. —

Za sv. Detinstvo: Po preč. g. župniku G. Rozmanu 10 gld. — Čast. g. Peter Ogrin, župnik pri sv. Duhu 2 gld.

Za pogorelee v Ambrusu: M. Miklavčič 50 kr. — Neimenovan v namen za mir in pokoj dveh rajnih gg. duhovnov 2 gld. — Nekdo 2. t. m. 2 gld. (če ni bilo v drugi namen?). — Č. g. župnik Avg. Turk 2 gld. — J. M. 1 gld. — Preč. g. kan. Ant Urbas 1 gld. — Gospa M. Pirna 3 gld. — G. M. M. 2 gld.

Za pogorelee v Danjah v Soriški fari: Č. g. stoljni kapl. Andr. Kalan 5 gld. — J. 5 gld. — Neimen. 90 gld. — J. M. 2. gld.

Za sv. Očeta: J. M. 1 gld.

Za družbo sv. Bonifacija: Prečast. g. župnik Al. Košir 3 gld.

Za Marijanišče: Preč. g. kan. dr. Mat. Leben 10 gld. — Milost. prost dr. L. Klofutar 20 gld.

Za katol. misijon med Kafri v Marienhillu: Po preč. g. dek. Jož. Kogej 282 gld. — Po č. g. A. Jamniku 5 gld.